

OBRAZLOŽENJE GODIŠNJIH NAGRADA HRVATSKOG MUZEJSKOG DRUŠTVA ZA 2017.

Ocjenjivački sud HMD-a odlučio je dodijeliti Godišnje nagrade za 2017. godinu sljedećim kandidatima:

1. Kategorija za realiziranu izložbu

Od 30. ožujka do 18. lipnja 2017. godine u Arheološkom muzeju u Zagrebu mogli ste posjetiti izložbu **Anamneza - povijest bolesti u antičkom svijetu**. Povod za postavljanje izložbe bila je 35 godišnjica prve stručne objave medicinskog materijala iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu koja se vezala se uz dvije velike obljetnice, stotinu godina od osnutka Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i devedeset godina od osnutka Škole narodnog zdravlja Andrija Štampar.

Povezujući dvije naizgled vrlo različite znanstvene discipline, arheologiju i medicinu, nastao je izložbeni projekt *Anamneza - povijest bolesti u antičkom svijetu* koji autorski potpisuju Slađana Latinović, Sunčica Nagradić Habus i Danijel Lončar. Kroz ukupno pet tematskih cjelina posjetitelji su mogli pratiti razvoj antičke medicine od njezinih početaka, magijsko-religijske faze, preko prerastanja u pravu znanstvenu disciplinu, sve do kasne antike. Ukupno je na izložbi predstavljeno više od 200 arheoloških predmeta, antičkih statua, reljefa, gema, medicinskih i farmaceutskih instrumenata, popraćenih osteološkim materijalom, medicinskim modelima, preparatima ljudskog tijela te suvremenim medicinskim instrumentima i farmaceutskom aparaturom. Pomno osmišljena scenografija dočarala je posjetiteljima svijet antičke medicine i farmacije, a pratila su je 30 dvojezična panoa s brojnim fotografijama i ilustracijama.

U sklopu izložbe izdan je opširan dvojezični katalog koji uz pregled kataloških jedinica, na razumljiv način donosi pregled razvoja antičke medicine. Uz izložbu je napravljena i detaljna analiza *Zbirke rimskih i farmaceutskih instrumenata iz Siska*. Kreiran je i bogat pedagoško - edukativni program *Muzejska ordinacija zabave*. Postav je oblikovan tako da potiče aktivno sudjelovanje posjetitelja.

Uz institucije Medicinski fakultet i Školu narodnog zdravlja uspjehu izložbenog projekta doprinjeli su Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zdravstveno sveučilište Zagreb, Zagrebački holding - podružnica Gradske ljekarne Zagreb i Zrinjevac te brojni sponzori. Medijski pokrovitelj bio je Jutarnji List. Dizajn materijala potpisuju Roberta Bratović i Maja Kolar iz studija Oaza.

U 2018. godini *Anamneza* je gostovala u Dubrovačkim muzejima, Lošinjskom muzeju i Gradskom muzeju Požega, a priprema se gostovanje u Arheološkom muzeju Istre.

Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud u kategoriji za realiziranu izložbu Godišnju nagradu dodjeljuje izložbenom projektu **Anamneza - povijest bolesti u antičkom svijetu** Arheološkom muzeju u Zagrebu.

2. Kategorija za realizirani izdavački projekt

U cjelokupnoj povijesti civilizacije, oduvijek je veliki dio napora, vještina i znanja ljudi bio usmjeren na pribavljanje dovoljnih količina pitke vode. Tako je povijesni razvoj grada Poreča, bio usko vezan uz pronalaženje rješenja za kvalitetnu opskrbu vodom.

Knjiga ***Vodič kroz vodu: vodoopskrba u povijesti Poreča*** u nakladi Zavičajnog muzeja Poreštine – Museo del territorio parentino autorice Elene Uljančić reprezentativna je monografija otisnuta u 300 primjeraka na 246 stranica, podijeljena u dva dijela. U prvom dijelu knjige rasvjetljava se povijest vodoopskrbe u gradu Poreču, dok je drugi dio kataloški, a u njemu se daje popis grla cisterni i bunara porečke starogradske jezgre s osnovnim podacima. Tipološku analizu grla u knjizi dao je Željko Bistrović, koji je uz Elenu Uljančić, Vltavu Muk i Elenu Poropat Pustijanac i autor kataloških jedinica, dok su autori fotografija kataloga Renco Kosinožić i Elena Uljančić. Knjiga je tiskana uz pokroviteljstvo Grada Poreča, Istarske županije i Regije Veneto.

Ovo izdanje rezultat je višegodišnjeg istraživačkog projekta koji je započeo na inicijativu same autorice da se na području starogradske jezgre grada Poreča evidentiraju, dokumentiraju i katalogiziraju sačuvana grla cisterni i bunara sa ciljem da se ista valoriziraju, zaštite i očuvaju. Grafički materijali, fotografije, razglednice, nacrti, planova, kvalitativno podižu sadržaj i omogućuju čitatelju uvid u graditeljsku baštinu ali i opći napredak koji je donijela izgradnja vodovoda.

Koncept knjige potpisuje Studio Sonda iz Vižinade, dok je za samo grafičko oblikovanje zaslužna Martina Sirotić Pavletić. Ideja grafičke kreacije i izrade temelji se na globalnoj poruci važnosti očuvanja resursa vode. U tom smislu, ovo je knjiga koja doslovno štedi vodu, jer je odabirom papira i korištenjem manje količine vode u tehnici tiska pri izradi uštedeno čak 7355 litara vode. Monografija je također dobitnik prestižne dizajnerske nagrade *Red Dot* za 2017. godinu.

Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud smatra kako Elena Uljančić zaslužuje Godišnju nagradu Hrvatskog muzejskog društva u kategoriji za realizirani izdavački projekt za monografiju ***Vodič kroz vodu: vodoopskrba u povijesti Poreča***.

3. Kategorija za provedeni istraživački rad koji je rezultirao izložbom

Izložba ***Grad mrtvih nad poljem života - Nekropola gradinskog naselja Kopila na otoku Korčuli*** postavljena je u razdoblju od 5. svibnja do 10. kolovoza 2017. godine, u Muzeju antičkog stakla u Zadru. Izložba i istoimena monografija od iznimnog su značaja jer po prvi puta predstavljaju rezultate arheoloških istraživanja lokaliteta Kopila, željeznodobnog gradinskog naselja, smještenog sjeverno od Blatskog polja na otoku Korčuli. Riječ je o vrlo atraktivnom i značajnom lokalitetu čija je jedinstvena arhitektura i veliki broj sitnih, pokretnih nalaza daleko nadmašila sva očekivanja donoseći nam čitav niz podataka o jednoj pretopovijesnoj zajednici.

Lokalitet se arheološki istražuje tek od 2013. g. i to u sklopu projekta Kopila čiji je nositelj Općina Blato, a istraživanja provode Centar za kulturu Vela Luka, Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru te Muzej antičkog

stakla u Zadru. Projekt je do sada urodio značajnim podacima o topografiji naselja i okoline te arheološkim saznanjima o jednom segmentu nekropole, odnosno materijalnim i duhovnim aspektima života.

Želja da se u Muzeju antičkog stakla u Zadru organizira ova izložba velikim se dijelom poklapa s činjenicom da je Kopila do sada pružila najveći broj predrimskih staklenih nalaza na istočnoj obali Jadrana. Izložba se pokazala uspješnom i gostovanjem na Visu u Arheološkoj zbirci Issa.

Izvrсна suradnja nekoliko navedenih institucija, iznjedrila je ovu vrlo zanimljivu izložbu kojoj je prethodio dugotrajan i opsežan terensko-istraživački rad. Zbog svega navedenog u kategoriji za provedeni istraživački rad koji je rezultirao izložbom Ocjenjivački sud dodjeljuje nagradu autorskom timu projekta, **Dinku Radiću, ravnatelju Centra za kulturu Vela Luka, višoj kustosici Muzeja antičkog stakla Anamariji Eterović Borzić i Igoru Borziću s Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru.**

4. Kategorija za provedeni istraživački rad koji je rezultirao stručnom publikacijom

Istarski je poluotok od 1421. do 1797. godine bio podjeljen između Mletačke Republike i Kuće Austrije. Šire područje Trsta, dio Ćićarije, istok poluotoka sjevernije od sela Zagorje i šire pazinsko područje bilo je pod austrijskom vlašću, dok je ostatak poluotoka bio pod Mletačkom Republikom.

Muzejski projekt o mletačko-austrijskoj granici u Istri, voditeljice dr. sc. Tatjane Bradare, muzejske savjetnice i voditeljice Novovjekovnog zbirke Arheološkog muzeja Istre po prvi je puta obradio graničnu liniju proučavajući materijalne ostatke, tj. arheološke nalaze te je iznio na vidjelo javnosti nepoznate dokumente i zemljovide. Samom terenskom istraživanju prethodilo je temeljito izučavanje arhivske građe, posebice starih karata. Mletačko-austrijska granica u Istri prostirala se u dužini od 187 km, te je rekognoscirana od 2013. do 2016. godine dok su članovi istraživačkog tima prehodali puno više, čak 550 km. Terenski rad rezultirao je pronalaskom 56 graničnih oznaka između Mletačke Republike i Austrije, većinom u obliku kvadratnih ploča kojima se s mletačke strane nalazio prikaz lava, a s austrijske grb. Dio oznaka spašen je od propadanja i čuva se u Arheološkom muzeju Istre, a za sve ostale zabilježena je točna lokacija.

Napisana monografija je rezultat interdisciplinarnog pristupa navedenoj temi. Obilazak granice u slovenskom dijelu učinjen je u suradnji s kolegama iz Slovenije. Svoj doprinos u pisanju tekstova dali su pak arheolozi, povjesničari, klasični filolozi, pravници, talijanisti i geodeti. Monografija je objavljena na hrvatskom i talijanskom jeziku u opsegu od 417 stranica, sadrži 137 slikovna priloga te 56 kataloških jedinica s pripadajućim fotografijama, crtežima i idejnim rekonstrukcijama. Realizirana je uz potporu Vlade Republike Italije, a izdana je kao dio serije *Monografije i katalozi*.

Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud dodjeljuje nagradu **Tatjani Bradari** za istraživački rad koji je rezultirao monografijom ***Mletačko-austrijska granica u Istri/ Il confine veneto-austriaco in Istria***.

5. Kategorija za realizirani pedagoško - edukacijski program

Izložbu *Anamneza - povijest bolesti u antičkom svijetu* pratio je cijeloviti pedagoško - edukativni program u trajanju od dva i pol mjeseca pod nazivom ***Muzejska ordinacija zabave***, autorica Slađane Latinović i Sunčice Nagradić Habus. Sačinjavale su ga besplatna vodstva, brojne radionice za djecu, mlade i odrasle naziva *Biti zdrav nije tajna*, višednevni proljetni kamp, predavanja renomiranih hrvatskih i svjetskih stručnjaka,

projekcija filma, popratna izložba dječjih radova nastalih u sklopu radionica i spomenutog kampa te nagradna igra za sve posjetitelje izložbe.

Već u samom postavu izložbe bilo je naglašeno sudjelovanje posjetitelja u otkrivanju dodatnog sadržaja te usvajanju informacija na zanimljiv način. Sve dvorane na izložbi bile opremljene postamentima s igrama za najmlađe, tabletima s igrama, "clipboard" mapama sa zanimljivostima, te je svaka od dvorana imala osmišljenu fokusnu točku u vidu svjetlosne instalacije, ljekarničkog vrta, prostora za pripremu ljekovitih pripravaka te stola za operaciju. Najmlađe posjetitelje uvodilo se u svijet liječenja uz pomoć dizajniranih liječničkih kuta za dječiji uzrast s izvezenim logotipom izložbe, zmijom imena Zdravko Dren.

Serije radionica za djecu *Biti zdrav nije tajna* izvodile su se i u sklopu 22. Edukativne muzejske akcije te Međunarodnog dana muzeja 2017. Radionice za odrasle izvodili su stručnjaci iz institucija-partnera na projektu *Zagrebačke ljekarne* i tvrtke *Zdravi pinklec*. Proljetni je kamp realiziran za vrijeme trajanja proljetnih praznika za djecu osnovnoškolskog uzrasta, u vidu radionica, pokusa i igara, učenja o brizi za zdravlje i zdravu prehranu, uz nagradu u obliku diplome i titule *Doktora zabave*.

U sklopu programa realiziran je i ciklus od 7 popularno znanstvenih predavanja. Između odlično posjećenih predavanja treba izdvojiti ono prof. Dr. Dr. Med. Franka Ruhlia, voditelja Instituta za medicinsku evoluciju iz Züricha, vodećeg svjetskog paleopatologa, naslova *Tutankhamun and Other Mummies: A Medical Perspective*. Ciklus predavanja završili su dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Marijan Klarica i prof. dr. sc. Miroslav Vukić, predsjednik Hrvatskog neurološkog društva, iznijevši najnovija istraživanja vezana uz tajanstvenu tekućinu koja okružuje naš mozak - likvor.

Kako je program *Muzejska ordinacija zabave* sastavni dio izložbe za potrebe gostovanja autorice su kreirale skriptu *Muzejska ordinacija zabave* sa svim potrebnim materijalima za muzejske edukatore i polaznike radionica kako bi i na gostovanjima muzejski edukatori ili kustosi mogli održati radionice.

Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud godišnju nagradu za realizirani pedagoško-edukacijski program dodjeljuje **Sladani Latinović** i **Sunčici Nagradić Habus** za **Muzejsku ordinaciju zabave**.

6. Kategorija za marketinško – propagandni program

Tjednu polusatnu radio emisiju **Radio galerija** emitira Galerija umjetnina na splitskom Jadranskom radiju frekvencije 104,1 MHz svakog utorka s početkom u 18.30., uz mogućnost globalnog streaminga.

Radio emisiju koncipirao je ravnatelj muzeja Branko Franceschi, koji je i vodi u alternaciji s višom kustosicom Jasminkom Babić. Voditelji osim programa uređuju i glazbeni segment emisije.

Radio galerija je s emitiranjem počela 27. siječnja 2015. godine. Zamišljena je i funkcionira kao emisija o umjetnosti, izložbama i muzejima, kojom se kroz razgovor kustosa muzeja i njihovih gostiju slušatelje informira o programima i događanjima u Galeriji umjetnina, te svim relevantnim fenomenima suvremene umjetničke prakse, institucionalnog okvira prezentacije umjetničkog stvaralaštva i vizualnoj kulturi uopće. Emisija se uz kraći prekid tijekom kolovoza emitira redovito te je u svom programu ugostila relevantne umjetnike, kustose, teoretičare i kritičare. Emisija je namijenjena najširoj publici koju izravno i ležerno informira o kurentnim likovnim događanjima i fenomenima vezanim za djelokrug rada muzeja.

Ovim vidom informiranja javnosti Galerija umjetnina napravila je važan iskorak unutar uobičajenog marketinško-propagandnog rada muzejske institucije. Uzimajući u obzir da muzej nema stručnu službu za komunikaciju prema javnosti te osobu koji bi je vodila, niti budžet alociran u takve svrhe, radio emisija je volonterski rad kustosa, i kao takav predstavlja hvalevrijedan projekt u hrvatskoj muzejskoj praksi. Stoga smatramo da **Galerija umjetnina Split** ovim izuzetnim doprinosom propagiranja muzejske prakse zaslužila godišnju nagradu HMD-a za realizirani marketinško-propagandni program.

7. Kategorija za međumuzejsku suradnju

Prvotno realizirana u Galeriji Klovićevi dvori pod nazivom ***Izazov moderne: Zagreb – Beč oko 1900.*** od 9. veljače do 7. svibnja 2017. izložba je koju autorski potpisuju Irena Kraševac, Petra Vugrinec, Marina Bagarić i Darija Alujević. Koncept izložbe u potpunosti je preuzet od strane Galerije Belvedere te je kroz gotovo četiri mjeseca prezentiran bečkoj publici pod nazivom *Herausforderung Moderne – Wien und Zagreb um 1900.* Izložba je održana u prostoru Orangerie Donjeg Belvedera Österreichische Galerije Belvedere od 20. listopada 2017. do 18. veljače 2018.

Izložba je prikazala presjek likovnoga stvaralaštva Beča i Zagreba na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće i ukazala na stilske i motivske podudarnosti kroz primjere slikarstva, kiparstva, arhitekture i primijenjene umjetnosti austrijskih i hrvatskih umjetnika. Izložba je po prvi put usporedno izložila radove hrvatskih i bečkih umjetnika te je to jedinstvena prigoda za osvještavanje našeg obola unutar europske umjetnosti fin de siècle i izvan granica Hrvatske. Uz naše umjetnike bila su izložena djela austrijskih umjetnika iz fundusa Galerije Belvedere, Muzeja za primjenjenu umjetnost Beča, Muzeja grada Beča te austrijskih privatnih zbirki.

Uz izložbu na kojoj je bilo predstavljeno 132 umjetnička djela i predmeta umjetničkog obrta te arhitektonskih projekata zajedno s 15 austrijskih umjetnika predstavljenih s 30 umjetničkih djela i predmeta umjetničkog obrta tiskane su opsežne publikacije na njemačkom i engleskom jeziku. Publikacije sadrže autorske tekstove te biografije svih umjetnika čija se djela nalaze na izložbi, opsežnu bibliografiju kao i kataloški popis djela.

U slučaju izložbe ***Izazov moderne: Zagreb – Beč oko 1900.*** nije preuzeta samo građa već i autorski koncept hrvatskih povjesničara umjetnosti. Preko 30 000 posjetitelja izložbe u Zagrebu i 80 000 posjetitelja izložbe u Beču uvjerilo se u aktualnost likovne produkcije hrvatskih umjetnika na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud dodjeljuje nagradu **Galeriji Klovićevi dvori** za međumuzejsku suradnju s Galerijom Belvedere, Beč na izložbi ***Izazov moderne: Zagreb-Beč oko 1900.***